

Jaderný odpad?

Děkujeme, nechceme!

Drobný úspěch obcí ohrožených úložištěm

Obce z lokalit ohrožených vyhledáváním hlubinného úložiště pro vysoce radioaktivní vyhořelé jaderné palivo mohou slavit malý úspěch: z Politiky územního rozvoje České republiky, kterou přijala vláda 20. července, bylo vyškrtáno všech šest lokalit, které stát již dříve vybral jako teoreticky vhodná místa pro budoucí úložiště.

To kritizovali starostové obcí, dotčené kraje i nevládní organizace, neboť chránit všechny lokality vytipované v územních plánech je nesmyslné a předčasné. I podle vládní koncepce nakládání s radioaktivními odpady mají být územně chráněny pouze dvě lokality (hlavní a záložní) vyšlé z užšího výběru nejdříve po roce 2015. Sdružení Calla a Hnutí DUHA však upozornily, že nebezpečí stavební uzávěry stále trvá. Podle schválené Politiky územního rozvoje ČR má ministerstvo průmyslu za úkol takovou ochranu zajišťovat i nadále. Není však jasné, kde a zda vůbec se tak stane. Je také třeba změnit dnešní

netransparentní a nedemokratickou podobu procesu. Atomový zákon obce i nadále vylučuje z probíhajícího procesu výběru konečné lokality pro úložiště. Výběr lokality probíhá netransparentním a nedemokratickým způsobem. Podle sdružení Calla a Hnutí DUHA je nutné dát obcím a krajům právo o kontroverzních úložištích radioaktivních odpadů spolurozhodovat. Ekologické organizace současně upozornily, že paradoxně nejdále se s budováním úložiště radioaktivních odpadů dostalo Švédsko a Finsko, kde dotčené obce mají dokonce právo veta. Spolurozhodování totiž posiluje

důvěru místních lidí ke státu. Více informací je v publikaci Hnutí DUHA a sdružení Calla – Radioaktivní hádanka, kterou naleznete na webech Hnutí DUHA a sdružení Calla. Jinak je ovšem Politika územního rozvoje výrazně problematickým dokumentem, jejímž schválením odvedla Fischerova úřednická vláda špinavou práci za vlády politické. V územních plánech se tak ocitají nejen plochy pro rozšíření jaderných elektráren v Temelíně a Dukovanech, ale i v severomoravských Blahutovicích, kde by podle nukleárních snů měla stát třetí česká jaderná elektrárna. Přijato je i nové vedení velmi vysokého napětí z Temelína k Havlíčkovu Brodu. V doprovodném usnesení vlády se ocitl i kanál Dunaj–Odra–Labe, na jehož územní ochraně pro stavbu se tak nic nemění.

Edvard Sequens, Calla

S novým projektem dvou reaktorů v Temelíně přibude i jaderných odpadů.

foto: Pavel Vlček

Vážení čtenáři, rok, kterým končí vládní moratorium na geologické průzkumy, se překulil do své poslední třetiny, aniž se udála tolik očekávaná změna v myšlení zodpovědných úředníků. I když... Jak se dočtete dále, SÚRAO veřejně slíbilo, že nepožádá o vyhlášení průzkumných území, dokud nebude mít souhlasy ze všech šesti lokalit. Bude to obtížné, zatím poslední referendum v Rohozné potvrdilo, že místní lidé úložiště opravdu nechťejí. V rozhovoru s Martinem Bursíkem si připomeneme, proč ani vláda, která měla tak slibný program, nedosáhla jeho naplnění. A aby ta nová, co vzejde z říjnových voleb, znala postoj obyvatel ohrožených lokalit, probíhá sběr podpisů pod společnou petici. Snad politikům dojde, že chtějí nové reaktory a nevědí, co s tisíci tun zářícího odpadu, je jako stavět dům bez toalety, protože sousedova zahrada je přeci velká...

Edvard Sequens, Calla

Veřejné slyšení na Štíříně: jedna pozitivní věta

V květnu proběhlo na zámku Štířín veřejné slyšení na téma hledání vhodné lokality pro umístění hlubinného úložiště v České republice. Diskuze proběhla pod záštitou evropského projektu ARGONA. Na slyšení vystoupili představitelé státních i nevládních organizací, nezávislí odborníci i zástupci obcí z lokalit vytipovaných jako vhodné pro hlubinné úložiště.

V bloku „Proč potřebuje český stát a jeho obyvatelé hlubinné úložiště? × Jaký proces vyhledávání lokality pro úložiště zajistí otevřenost a ochranu práv dotčených komunit?“ postupně vystoupili zástupci SÚRAO, ministerstva průmyslu a ekologických organizací (reprezentovaných sdružením Calla). V krátkosti shrnujeme nejdůležitější prezentaci Správy úložišť radioaktivního odpadu:

Ing. Slovák představil plán Správy úložišť týkající se postupu v užším výběru dvou vhodných lokalit a navazujících prací vedoucích k realizaci úložiště. Jménem SÚRAO slíbil obcím spolurozhodování: obcím by byly poskytnuty prostředky, aby si mohly najmout vlastní experty, kteří by se účastnili průzkumných prací. Obce by rovněž získaly přístup ke geologické dokumentaci. SÚRAO se také zavázalo, že průzkumy provede pouze tehdy, když bude mít souhlas všech šesti lokalit. Dále Jiří Slovák slíbil otevřenost a příspěvky z jaderného účtu a připomněl, že tolerovat průzkumy neznamená souhlasit s budováním úložiště.

Jak lze ale zjistit při podrobnějším prostudování prezentace SÚRAO, obcím se ve skutečnosti neslibuje spolurozhodování, protože atomový zákon obcím podíl na rozhodování v řízeních o vyhledávání hlubinného

úložiště nezaručuje. Diskutabilní je i poznámka, že souhlas s průzkumy neznamená souhlas s úložištěm:

podle platného atomového zákona nemohou obce z jednotlivých fází procesu vyhledávání vhodné lokality pro úložiště odstoupit. Přesto lze považovat za dílčí úspěch alespoň závazek začít s průzkumnými pracemi jen tehdy, když bude všech šest lokalit souhlasit.

Martin Sedlák, Hnutí DUHA

Podle ing. Romana Portužáka, ředitele odboru elektroenergetiky na ministerstvu průmyslu, je hlubinné úložiště „ověřena a reálně dostupná technologie“. Na tomto tvrzení však něco nehraje: za více než padesát let existence jaderného průmyslu není nikde na světě hlubinné úložiště provozováno. Mezi prvními jej začali budovat ve Spojených státech v roce 1983. Původně mělo být uvedeno do provozu v roce 1998, nyní se počítá s rokem 2020. S rostoucím časem bobtnají i odhady nákladů na výstavbu podzemního úložiště odpadů. Zatímco poslední rozpočet z roku 2001 došel k součtu 57,5 miliardy dolarů, o sedm let později byl již odhad zvýšen o dvě třetiny na 96,2 miliardy. Aktuální informace o tomto projektu v článku Prezident Obama zmrazil výstavbu úložiště.

foto: Hana Gabrielová

Výzva z Božejovic – úložiště je nutné hledat jinak!

Starostové a zástupci občanských sdružení ze všech šesti lokalit ohrožených hlubinným úložištěm jaderných odpadů se sešli 20. dubna na výročním setkání v Božejovicích na Táborsku. Akci zorganizovala Calla ve spolupráci s Hnutím DUHA a obcí Jistebnice.

Části setkání se zúčastnil i první náměstek ministra životního prostředí Jan Dusík, který přítomné seznámil s postojem úřadu k úložišti. Účastníci

vyjádřili lítost, že stát během pětiletého moratoria na provádění geologických prací, které bylo vyhlášeno vládou v roce 2004, promarnil příležitost k zásadní změně svého přístupu k obcím.

Čtyřicet starostů a představitelů občanských sdružení přijalo závěrem svého setkání výzvu určenou zodpovědným ministrům, parlamentu a také hejtmanům dotčených krajů. Žádají v ní, aby byl respektován jejich názor a aby se stali pro stát

skutečnými partnery. Základní podmínkou dalších jednání je nastavení otevřeného, transparentního procesu s nepřekročitelným právem obcí a kraje odmítnout úložiště v daném regionu. Jak se při setkání ukázalo, ve všech šesti lokalitách existuje společné volání po zásadní změně. Bohužel, přístup státu nás zavádí opět do slepé uličky a přesouvá řešení problému radioaktivního odpadu na příští generace.

Edvard Sequens, Calla

Právní analýza SÚRAO manipuluje s fakty

Správa úložišť radioaktivních odpadů zaslala signatářům Bozejovické výzvy ze dne 20. dubna 2009 odpověď, jejíž součástí je i právní stanovisko ve věci práva veta pro obce. Toto vyjádření, jež snad na první pohled působí jako objektivní nezávislá právní analýza, je ve skutečnosti dokumentem, v němž se účelově manipuluje s argumenty tak, aby bylo možné dojít k závěru, že veto obcí nelze do právního řádu zavést.

První polovina stanoviska vysvětluje, že by právo veta svěřené obcím v souvislosti se stavbou úložiště muselo být zakotveno v zákoně. Konstatují se zde všeobecně známé skutečnosti o provázání ústavy a prováděcích zákonů a dochází se k nijak objektivnímu závěru, že každá pravomoc vyplývající z práva na samosprávu musí být obcím výslovně svěřena zákonem. Tento závěr je přitom samozřejmý, právo veta je navrhováno jako součást atomového zákona v rámci jeho novelizace.

V druhé části analýzy se uvádí následující důvody, proč není právo veta vhodným nástrojem:

- 1) orgány samosprávy se řídí úzkými zájmy svých občanů, nikoliv celospolečenskými potřebami,
 - 2) poskytnutí práva veta jednomu typu staveb je nesystémové.
- K těmto námitkám lze uvést následující: Autoři právní analýzy zcela

opomíjejí, že právní předpisy svěřují obcím v celé řadě případů kompetence ve věcech, které mohou jít proti zájmům občanů obce. Zmiňuje se zde příklad dálnice v blízkosti obcí, které, pokud by obec měla právo veta, by nikdy nemohly být postaveny. Tento argument je však zcela falešný, v České republice se staví a plánují stovky kilometrů dálnic, přičemž obce nesouhlasí s vedením jen mizivého procenta těchto staveb. V řadě případů jsou to právě obce, resp. obecní úřady, které o umístění těchto staveb rozhodují. Právní předpisy zkrátka poskytují obcím řadu pravomocí, které ve svém důsledku zájmy obcí přesahují.

Je třeba si uvědomit, že myšlenka udělit obcím právo veta je motivována především snahou zrovnoprávnit při jednání o umístění úložiště jejich pozici vůči státu. Současný právní systém umožňuje státu prosadit

stavbu úložiště zcela proti vůli dotčených obcí, aniž by obce toto rozhodnutí mohly nějak reálně ovlivnit. Všechny důležité právní nástroje má v rukou stát. Právo veta by obcím umožnilo získat pozici rovnoprávnějšího partnera vůči státu.

Tvrzení, že by poskytnutí práva veta k jednomu typu staveb bylo nesystémovým krokem, je naprosto lichý argument. V právním řádu je zcela běžné, že se k určitému typu staveb vytvářejí speciální právní předpisy (např. vodní díla, horní díla, anebo právě jaderná zařízení). Proto je zcela v pořádku, když se vzhledem ke specifickým těmto staveb upravují i procesní předpisy (např. okruh účastníků řízení nebo třeba právě zakotvení závazného souhlasu obcí – veto). O nesystémový krok by šlo až v případě, kdy by právní úprava řešila konkrétní stavbu (např. známý zákon o dostavbě dálnice D5 řeší pouze jednu konkrétní stavbu dálnice).

Právní stanovisko SÚRAO tedy neobsahuje žádné reálné argumenty, které by znemožňovaly zavedení závazného souhlasu obcí v případě úložiště a dalších jaderných zařízení do právního řádu ČR.

Mgr. Pavel Doucha, Ekologický právní servis

Horníci namísto vojáků?

V březnu loňského roku po masivním nesouhlasu dotčených obcí ve stávajících šesti lokalitách zadala česká vláda Správě úložišť radioaktivních odpadů úkol prověřit vojenské újezdy z hlediska možného umístění hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva. Vyhodnocení vhodnosti vojenských cvičišť z projektu „Kritická rešerše geologických informací o území současných vojenských újezdů ČR z hlediska vymezení potenciálně vhodného území pro umístění hlubinného úložiště“ bylo zveřejněno v květnu.

Ze zprávy vyplývá, že podle archivních geologických dat by vhodné podmínky pro případné umístění hlubinného úložiště mohly existovat v újezdech Boletice (Jihočeský kraj) a Hradiště (na pomezí Karlovarského a Ústeckého kraje). Naopak jednoznačně nevhodné jsou Brdy, Březina a Libavá. V následujícím období budou prováděny další podrobnější zkoumání pomocí družicových a leteckých snímků a geofyzikálních a geochemických měření v terénu. Teprve kolem roku 2010 až 2011 bude

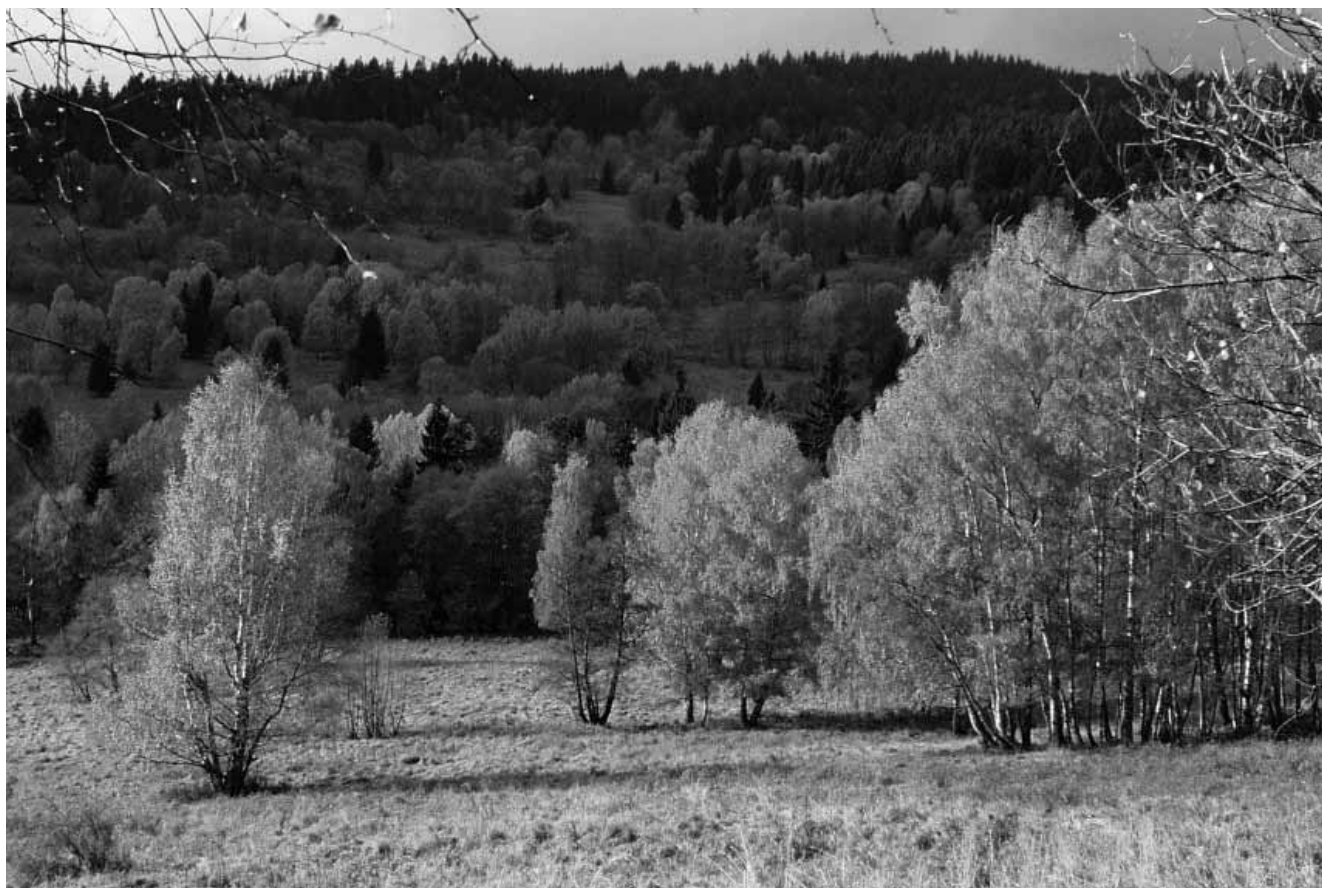
jasno, zda a který z újezdů bude přidán k již dříve vybraným lokalitám. Zveřejnění vyvolalo negativní ohlasy starostů okolních obcí v obou místech. Ty mají v průběhu procesu povolování nesrovnatelně horší pozici oproti ostatním lokalitám, neboť samotná stavba by se nenacházela na jejich katastrech, obce by však nesly veškeré dopady vyplývající ze sousedství s ní, včetně přepravy odpadu přes jejich území. Navíc v případě Boletic se několik obcí snaží vyjmout území z vojenské správy, aby zde

vznikla lyžařská alternativa Špindlerova Mlýna. A protože jsou Boletice na dohled od hranic s Rakouskem a Německem, vyvolala představa sousedství s úložištěm jaderného odpadu živou reakci i v cizině.

Je jasné že volba Boletic je špatná i z hlediska zájmů ochrany přírody. Boletice jsou unikátním územím mezinárodního významu, kterému

Boletice – unikátní území mezinárodního významu s ochranou v rámci soustavy Natura 2000.

se dostává ochrany v rámci soustavy Natura 2000. Ptačí oblast Boletice o rozloze 23 546 ha byla zřízena vládou ČR 15. prosince 2004. Zahrnuje celý Vojenský újezd Boletice a území o ploše asi 1600 ha, přesahující hranice újezdu

směrem ke Zbytinám. Mezinárodní význam přírody Boletic podtrhuje i jejich vyhlášení významným ptačím územím v hranicích shodných s ptačí oblastí a botanicky významným územím složeným z několika samostatných částí o celkové rozloze 10 803 ha. Do více než poloviny ptačí oblasti (57%) zasahuje Chráněná krajinná oblast Šumava. Zatímco ve vojenském újezdu maloplošná zvláště chráněná území dosud vyhlášena nebyla, do části ptačí oblasti vně jeho hranic zasahuje 136,9 hektary Národní přírodní památka Blanice, v níž je předmětem ochrany perlorodka říční (Margaritifera margaritifera) a leží tu Přírodní rezervace Pod Farským vrchem (83 ha) s bývalými jalovcovými pastvinami a rašelinnými společenstvy a Přírodní památka Vyšný-Křišťanov (4,42 ha), kde je motivem ochrany louka s šafránem bělokvětým (Crocus albiflorus). Calla se už mnoho let snaží o ochranu cenných území Boletic před zničením. Protože projekt hlubinného úložště vyhořelého jaderného paliva by se neobešel bez devastujících vlivů na přírodu, budeme z naší pozice vystupovat proti myšlence umístění úložště v této oblasti.

Edvard Sequens, Calla

Předběžné výsledky první etapy studia vojenských újezdů: Po posouzení vhodnosti či nevhodnosti geologického prostředí zůstaly ve výběru vojenské újezdy v Boleticích a Hradišti. foto: archiv Cally

Boletice

Vojenský újezd Boletice je situován v moldanubiku Šumavy a jižních Čech. Ze zastoupených geologických jednotek se jako perspektivní jeví horniny křišťanovského granulitového masivu a durbachitový pluton Knížecího stolce (granitoidy variského stáří). Na úrovni současných geologických znalostí o homogenitě, tektonickém porušení a rozloze geologického tělesa splňují stanovená kritéria a doporučení. Územím neprobíhá výrazné tektonické poruchové pásmo. Dostatečná je i vzdálenost od významných regionálních zlomových struktur a oblastí s evidovanou seizmickou aktivitou. Charakterizace hornin křišťanovského granulitového masivu a durbachitů Knížecího stolce na základě dostupných geovědních aspektů umožnila vytypovat v severozápadní části vojenského újezdu Boletice zúžené území doporučené pro další práce.

Do oblasti vojenského újezdu Boletice zasahují chráněná krajinná oblast Šumava, chráněná oblast přirozené akumulace vod Šumava a chráněná oblast NATURA 2000. Další postup bude závislý na výsledcích jednání o povolení geologických prací v CHKO Šumava a v Ptačí oblasti Boletice.

Hradiště

Vojenský újezd Hradiště zaujímá větší část vulkanického komplexu Doupovských hor, jehož převážnou část tvoří akumulace bazaltických láv. Mocnost vulkanického komplexu dosahuje asi 600 m. Podloží je budováno převážně horninami krystalinika, pouze v jihovýchodní části území je podloží tvořeno žateckou pánví s permokarbonskou výplní. Oblast je geologicky komplikovaná a z pohledu výskytu horninových typů potenciálně vhodných jako hostitelské prostředí HÚ velmi heterogenní. V zájmovém území se kříží významné regionální zlomy. Zajímavá akumulace jílových hornin v hloubce 570–750 m (celková nepřerušovaná mocnost 180 m) byla zjištěna v sedimentech permokarbonské žatecké pánve u obce Maštov (těsně východně od hranice VÚ). Pro její ověření ve VÚ a posouzení perspektivnosti hostitelského prostředí při jihovýchodním okraji VÚ jsou uvažovány v navrhovaném zúženém území další práce.

Do oblasti zúženého území zasahuje chráněná oblast NATURA 2000 a maloplošná zvláště chráněná území, kde další postup prací bude závislý i na výsledcích jednání o povolení geologických prací v takto chráněných oblastech.

Zdroj: SÚRAO

Martin Bursík: obce mají být účastníky řízení

Výrazným zastáncem demokratických práv obcí při hledání úložiště byl v odvolané vládě bývalý vicepremiér a ministr životního prostředí Martin Bursík. Proč se ani jemu i přes koaliční dohodu nepodařilo změnit celý proces, jak se dívá na celý problém vyhořelého jaderného paliva či co poradí lidem v lokalitách, na to jsme se ho zeptali v rozhovoru pro zpravodaj *Jaderný odpad? Děkujeme, nechceme!*

Reaktory nám nechají nepříjemné dědictví, se kterým si nějak budeme muset poradit. Úložišti se při tom nevyhneme. Obce se však o zařazení do výběru dozvěděly z tisku a i dnes zůstávají z procesu vyloučeny. Nepohřbí tento mocenský přístup myšlenku úložiště jako projektu, na kterém se shodne celá společnost?

Ukládání vyhořelého jaderného paliva je největší slabinou technologie jaderných elektráren. Bezpečné ukládání po dobu stovek milionů let není technicky vyřešeno a navíc ani ti, kteří souhlasí s jadernou energetikou, nechtějí mít úložiště vyhořelého odpadu za domem. Současný atomový zákon to řeší tak, že úplně vyřazuje zastupitele obcí z rozhodování o umístění úložiště. Jediným účastníkem řízení je žadatel – Správa úložišť. To je podle mne nepřijatelné

omezení práv samosprávy. Lze to také popsat tak, že propagátoři jaderné energetiky se bojí demokracie. Dokud se nezmění atomový zákon a místní samosprávy nebudou mít možnost zapojit se do procesu rozhodování, nedojde ke společenské shodě.

Ukládání vyhořelého jaderného paliva je největší slabinou technologie jaderných elektráren.

Nové reaktory v Temelíně nebo Dukovanech znamenají také více vyhořelého jaderného paliva. Opravdu to není žádný problém, jak tvrdí SÚRAO?

Mezisklad je nejméně bezpečný způsob ukládání vyhořelého paliva. „Stodola“, ve které jsou kontejnery Castor

s palivem. Před jedenácti lety, když jsem byl v Tošovského vládě, jsem za ministerstvo životního prostředí vrátil dokumentaci na rozšíření meziskladu ČEZu k přepracování. Nechali si dělat EIU na stodolu a „zapomněli“ specifikovat kontejnery. Otřesný doklad bohorovnosti provozovatele jaderných elektráren.

Neschopnost Správy úložišť domluvit se s obcemi začíná vést k záložnímu řešení – zkoumají se prostory ve vojenských újezdech. Nehrozí zde riziko, že se tak vytratí veřejná kontrola?

To byl nápad Martina Římana, když viděl, že „hrozí“, že se ministerstvu životního prostředí podaří prosadit novelu atomového zákona a obce se stanou účastníky řízení podle atomového zákona. Místo aby ministerstvo průmyslu a obchodu obhájilo lokalitu pro úložiště a technologii ukládání před veřejností, přišli s návrhem na ukládání paliva ve vojenských újezdech. Pro mne nepřijatelné řešení právě proto, že by neexistovala veřejná kontrola. Navíc je to řešení tak říkajíc „po komunisticku“: vybudujeme smetiště tam, kde nikomu nevádí, a nikoho se nemusíme ptát.

Existují pozitivní příklady zvládnutého procesu ze Švédska či Finska.

Existují pozitivní příklady zvládnutého procesu ze Švédska či Finska. Zde je hledání úložiště založeno na dobrovolnosti, obce mají dokonce právo veta, které mohou použít v jakékoliv fázi projektu. Jak je vám blízký tento přístup?

Není důvod, proč by skandinávský model neměl fungovat a přispět ke konsensu u této citlivé části jaderné energetiky. Problém je však takový model prosadit. Pokoušel jsem se o to z funkce ministra životního prostředí v době, kdy jsem měl relativně silnou pozici podepřenou funkcí místopředsedy vlády a předsedy koaliční strany. Přesto se nepodařilo novelu atomového zákona prosadit. Strana zelených teď není zdaleka tak silná jako v době

Martin Bursík se narodil 12. srpna 1959 v Praze. Absolvoval přírodovědeckou fakultu UK, obor ochrana životního prostředí. Byl poslancem České národní rady, členem Zastupitelstva hlavního města Prahy, v roce 1998 ministrem životního prostředí v Tošovského vládě. Do Poslanecké sněmovny se vrátil v roce 2006 v čele Strany zelených. Od ledna 2007 do května 2009 byl vicepremiérem a ministrem životního prostředí. V červnu 2009 rezignoval na funkci předsedy Strany zelených.

foto: Ondrej Besperat

→ vládnutí a já nevidím jedinou politickou stranu, která by nebyla propojena s ČEZem a měla zájem na prosazení demokratického procesu rozhodování o úložišti. Budeme muset, obávám se, počkat na moment, kdy bude Strana zelených zase silným a respektovaným partnerem – pak snad.

Občas jsou veřejnosti nabízena další řešení: „počkejme na společné evropské úložiště“ nebo „vyvezme náš odpad do Ruska“. Co říkáte na podobné plány?

To je pokrytectví. Odkládání řešení. Na žádném evropském úložišti, pokud vím, nikdo nepracuje. Export do Ruska by byl velikým etickým problémem, protože víme, že bezpečnostní úroveň, úroveň ochrany životního prostředí i demokracie je o několik řádů nižší než v České republice. To je podobné řešení, jako když Evropa vyváží použité elektrospotřebiče k „likvidaci“ do Afriky. I proto jsme během předsednictví prosadili postupný zákaz tohoto neetického exportu poškozování životního prostředí.

Programové prohlášení předešlé vlády obsahovalo velmi slibné závazky. Proces hledání úložiště měl být nově postaven na demokratické a transparentní podobě. Proč se nepodařilo změny uskutečnit?

My jsme trvali na naplnění programového prohlášení vlády, do kterého Strana zelených při koaličním vyjednávání prosadila, že obce budou účastníkem řízení v procesu vyhledávání úložiště. Vláda o tom jednala třikrát. Předložili jsme podrobnou právní analýzu s výkladem, co konkrétně bude znamenat účasť obcí ve správním řízení. Ministr Říman na jednání vlády slíbil, že když jeho právníci potvrdí, že nová úprava nebude precedencí pro další rozšíření účasť na jiné subjekty, návrh MŽP podpoří. Pak ale nedodržel slovo a předčasné ukončení funkčního období vlády mi neumožnilo trvat na splnění tohoto programového bodu.

Kde vidíte příčiny „neochoty“ ministra Římana? Na čem stavěl svou argumentaci na vládě?

Říman byl s prominutím loutkou ČEZu. Jeho náměstek jednou na vládě – svatá

prostoto – řekl, že nevidí nic špatného na tom, když ministerstvo průmyslu kvůli nedostatku vlastních kapacit převezme podklad materiálu do vlády od ČEZu a dá mu ministerskou košilku.

Jaký byl postoj druhého koaličního partnera? Křesťanští demokraté se profilují jako strana venkova, ani u nich nenalezl požadavek na revizi procesu podporu?

Nepamatuji si ve vládě moment, kdy by KDU-ČSL pomohla Straně zelených v koalici s prosazením témat z oblasti životního prostředí. Nezájem. Vše, co se podařilo prosadit, jsem vyjednával přímo s předsedou vlády a ODS Topolánkem. Obávám se však, že jeho přátelství s Martinem Romanem bylo silnější nežli držení pospolu s koaličním partnerem Stranou zelených.

Místní referenda byla vynikajícím nástrojem, kterým si obce získaly respekt.

Zkoušeli jste o těchto bodech jednat s opozicí? Například sociální demokracie ve svých prohlášeních podporovala koncept referenda a širší zapojení veřejnosti by mohlo být i jejím tématem.

V ČSSD je garantem pro tuto problematiku bývalý ministr Urban. Jeho neustálá snaha prosadit novelu energetického zákona, která by přenesla exekutivní pravomoc vlády při rozhodování o energetické koncepci státu z vlády na parlament. Jeho prosazení přílepku ČEZu k zákonu o emisním obchodování. Jeho plamenné obhajoby jaderné energetiky v Poslanecké sněmovně. U ČSSD byl nulový prostor prosadit cokoli, co by nebylo po vůli Martinu Romanovi. Roman má obě velké strany na špagácích.

Minulá vláda je také spojena s Politikou územního rozvoje, která původně obsahovala návrh na zanesení všech šesti lokalit. V dokumentu je nakonec mírnější verze: úkol pro ministerstvo průmyslu takovou ochranu stanovit. Co to tedy pro obce znamená?

Prodloužení nejistoty. Je to jeden z drobných úspěchů ministerstva

životního prostředí v Politice územního rozvoje. Mně se úspěšně dařilo držet PÚR mimo jednání vlády. Měl jsem o tom velmi tvrdá jednání s ministry Čunkem a Svobodou. Nedovolili si předložit PÚR do vlády, protože věděli, že by následoval ohromný konflikt na veřejnosti. Postavení MŽP v přechodné vládě je však slabší, a tak toho lobbisté využili a prosadili schválení PÚR. Pro mne jde o otřesný dokument, který je souborem, s prominutím, fantasmagorických projektů z hlav atomčků a betonářů.

Požadavky místních jsou jasně definované – chtějí, aby s nimi stát jednal jako se sobě rovnými. Vy máte praktickou zkušenost s nejvyššími patry vrcholné politiky. Můžete poradit lidem v lokalitách, co mají dělat dál?

Místní referenda byla vynikajícím nástrojem, kterým si obce získaly respekt. SÚRAO i MPO se ve skutečnosti bojí cokoli udělat, protože vědí, že narazí na silný odpor veřejnosti a neobhájí veřejně demokratický deficit procesu rozhodování o umístění úložiště. Rozhodující budou komunální volby v obcích vytipovaných pro úložiště jaderného odpadu. Tady musí lidé, kteří hlasovali v místních referendech, zvolit silnou principiální reprezentaci, která se nenechá uplatit. Aniž bych chtěl dělat lacinou reklamu Straně zelených, jsem přesvědčen, že do doby, než se tato strana zase postaví na nohy, nikdo se skutečně obcí v obhajobě jejich demokratických zájmů nezastane.

Bilance ukazuje, že nám nechybí nová jaderná elektrárna, ale že máme naopak jednu navíc.

Česká veřejnost je docela silně masírována masmédií o neodkladnosti výstavby nových jaderných reaktorů – nikdo přece nechce žít bez proudu. Je naše situace opravdu tak špatná?

Ale vůbec ne. V loňském roce vyrobily jaderné elektrárny cca 25 terawatthodin elektřiny netto a čistý vývoz byl cca 11,5 TWh. Bilance ukazuje, že nám nechybí nová jaderná elektrárna, ale že máme naopak jednu navíc.

Ohroženou krajinou na kole a pěšky

Občanské sdružení „Jaderný odpad – děkujeme, nechceme!“ bylo pořadatelem již 6. ročníku Memoriálu herce Slávka Šimka, čestného předsedy našeho sdružení. Tradiční akce s názvem „Ohroženou krajinou na kole a pěšky“ byla letos zaměřena na protest proti snahám SÚRAO a Vlády ČR plánovat a budovat hlubinné úložiště jaderného odpadu na Klatovsku. Pro účastníky byla připravena pěší trasa pochodu a dále a cyklotrasa z Pačejova do Maňovic, cyklookruh v délce cca 15 km z Pačejova přes Maňovice, Kvěňovice, Olšany a zpět do Pačejova-

nádraží, pro náročnější cyklisty pak trasa v délce 40 km kolem vrchu Slavníka s nadmořskou výškou 627 m, kte-

Petici za změnu ve způsobu vyhledávání hlubinného úložiště podepsalo cca 225 občanů.

ry je dominantou Pačejovska. Počasí nám na rozdíl od minulého roku přálo, byl nádherný letní slunečný den a protestní akce se zúčastnilo

téměř 300 občanů z řad obyvatel Pačejovska, místní chalupáři zejména z Plzně a Prahy a mnoho dalších občanů z Klatovska i okolí.

Petici za změnu ve způsobu vyhledávání hlubinného úložiště v ČR adresovanou státním institucím – Vládě ČR, SÚRAO, poslancům a senátorům a mnoha dalším podepsalo na startu cca 225 občanů včetně přítomné Magdalény Šimkové, manželky známého komika a humoristy Slávka Šimka. Akci podpořili účastí také místostarostka Pačejova, starosta Olšan, starosta Maňovic a starosta Chánovic.

Zástupci našeho sdružení přítomně informovali o současné situaci kolem vyhledávání a plánování budování hlubinného úložiště v České republice. Všichni přítomní dali znovu jasně

Zájem veřejnosti nám dává dostatek sil opakovat protestní akce.

najevo zejména směrem k SÚRAO, že o ukládání jaderného odpadu na Pačejovsku nemají obyvatelé tohoto regionu sebemenší zájem, ani za cenu jakékoliv finanční rádobý kompenzace od státu. Jako pořadatele nás potěšilo zejména množství účastníků. Zájem veřejnosti nám dává dostatek sil opakovat protestní akce (Memoriál Slávka Šimka) tak dlouho, dokud stát nerozhodne a možnost ukládat jaderný odpad pod zem v Pošumaví na tisíce let zcela nezamítne.

František Kába, místopředseda o. s. Jaderný odpad – děkujeme, nechceme

„Můj muž se této problematice věnoval poslední dva roky svého života. Proto mě moc těší, když vidím, že se na jeho snahy na Pačejovsku nezapomnělo. Vždycky, když sem přijedu, uvědomuji si, jak je důležité, aby se proti úložišti nejen v této oblasti, ale na celém území České republiky bojovalo. Tady u nás nemáme žádný kousek ošklivé krajiny, kde by úložiště mohlo vzniknout,“ řekla paní Šimková pro Klatovský deník.

foto: František Kába

Referendum v Rohozné

Přejete si, aby zastupitelé obce udělali všechno pro to, aby v těsné blízkosti vašich domovů nestálo úložiště jaderného odpadu? Na podobnou otázku odpovídali během loňska obyvatelé devíti obcí v lokalitě Rohozná. Nedávno proběhlo referendum také v samotné Rohozné.

Referendum vyhlásilo zastupitelstvo obce na žádost představitelů nedávno založeného občanského sdružení Čistá Rohozná. Dohodli se na tom, že

využijí referenda k zodpovězení dvou otázek. Referendum proběhlo v sobotu 16. 8. 2009. A jeho výsledek? Přišlo 75 % Rohozenských, kteří jsou oprávněni volit. Proti úložišti se vyjádřilo 96,6 % z nich (226 osob). Pouze 2,6 % občanů (6 osob) by s výstavbou úložiště souhlasilo. Druhá otázka zjišťovala názor občanů na provádění geologických průzkumů. S těmi by souhlasilo 13 občanů, nepřeje si je 218 voličů.

Rohozná je další obcí stejnojmenné lokality, ve které referendum proběhlo. První referendum vyhlásili v Hojkově, pak následovala velká vlna referend v dalších obcích. V Novém Rychnově, v Jedlově, v Dušejově, v Opatově i v Milíčově, v Hubenově, ve Dvorcích i v Cejli již zastupitelé vědí, že drtivá většina jejich voličů si stavbu úložiště ani v nejmenším nepřeje. Jediná obec v lokalitě, kde se referendum zatím nekonalo, je Dolní Cerekev.

Tomáš Zato, Vysočina

Starostové z Jindřichohradecka se nedají

Jednání „Sdružení starostů za záchranu Klenovského masívu“ věnované úložišti se uskutečnilo 5. srpna již tradičně v Lodhěově. Kromě starostů osmi dotčených obcí se jednání zúčastnil Dalibor Stráský zastupující ministerstvo životního prostředí v Radě SÚRAO, zástupci nově vzniklého

občanského sdružení ZRAK z Okrouhlé Radouně pánové Leitner a Šimůnek, já za Callu a veřejnost. Navzájem jsme se seznámili s vývojem událostí kolem hledání úložiště, za poslední měsíce šlo zejména o setkání v Božejovicích, akce SÚRAO na zámku Štířín, memorandum z Božejovic i petice veřejnosti

z lokalit, schválení Politiky územního rozvoje České republiky a také výběr vojenských újezdů Boletice a Hradiště jako záložního řešení pro hlubinné úložiště. Na závěr jsme prodiskutovali další možné kroky. Jak uzavřel starosta Vícemile pan Šuba: „Je nutné vydržet!“

Edvard Sequens, Calla

Nový Temelín i přes nesouhlas s úložištěm?

Jihočeští zastupitelé a vedení kraje zařadili na program schůzi krajského zastupitelstva 7. dubna bez předchozí diskuze s veřejností velmi zásadní bod – souhlas s výstavbou nových jaderných reaktorů v Temelíně. K vyslovení souhlasu bylo třeba zrušit část usnesení jihočeského zastupitelstva z roku 2004, které tehdy s dalšími reaktory na území kraje nesouhlasilo. Ale nezůstalo jen u toho. Zastupitelé zároveň přijali Rámcovou smlouvu o spolupráci mezi Jihočeským krajem a společností ČEZ. Elektrárenská společnost se v ní zavazuje poskytnout necelé čtyři miliardy korun do roku 2018. Tyto prostředky jsou určeny na investice, které budou výstavbou reaktorů vyvolány nebo s ní budou souviset, dále na svou propagaci a také na zvýšení úrovně havarijního plánování.

Na první pohled to vypadá pěkně, ale o dramatické navýšení nakonec nejde – obce a kraj dostávají nemalé peníze od ČEZ už dnes, část investic bude navíc vyložene souviset – bude třeba financovat zvýšení kapacity a opravy dopravních cest, ubytovny, havarijní připravenost... Neopomenutelné jsou však také závazky kraje: „Kraj se zavazuje spolupracovat s ČEZ při informování veřejnosti o provozu, rozvoji, bezpečnosti a vlivu na životní prostředí JETE. Kraj bude v rámci své samostatné působnosti napomáhat dostavbě Jaderné elektrárny Temelín včetně vyvolaných a souvisejících investic, pokud budou splňovat požadavky dané obecně závaznými právními předpisy.“ Pozitivní zprávou je, že ta část usnesení jihočeského krajského

zastupitelstva č. 15/2004, ve kterém zastupitelé nesouhlasí se záměrem vybudování hlubinného úložiště radioaktivního odpadu na území Jihočeského kraje a žádají vládu, aby zastavila všechny aktivity směřující k jeho vybudování, zůstalo v platnosti. Hejtman Zimola v médiích trvající nesouhlas potvrdil a vytvořil dokonce vlastní petici. Bude však nadále důležité sledovat kroky vedení kraje, aby i tento nesouhlas nevzal za své pod příslibem „finačních poukázek“. Současně se nelze nepozastavit nad nelogickým postupem krajské reprezentace: s výrazným navýšením výsoceradioaktivních odpadů z nových reaktorů souhlasí, ale současně odmítá úložiště na území Jihočeského kraje, aniž by nabídl alternativu.

Edvard Sequens, Calla

Prostě vypnout!

Tak se v překladu jmenovala autobusová tour německých protijaderných aktivistů ze sdružení Bürgerinitiative Umweltschutz Lüchow-Dannenberg

e. V., působící v oblasti meziskladu a plánovaného německého úložiště v Gorleben. Na své cestě střední Evropou zajeli 13. července i do

Infostánek na Náměstí Přemysla Otakara II. v Českých Budějovicích foto: archiv Calla

Českých Budějovic a k Temelínu. V Budějovicích se setkali s lidmi ze sdružení Calla a Jihočeské matky. Z pozvaných v tento dovolenkový čas dorazili zástupci občanských sdružení Za Radouň krásnější, Čistá Rohozná a V havarijní zóně JETE. Vyměnili jsme si aktuální informace o problematice vyhledávání úložišť v Německu a v České republice. Na závěr jsme byli pozváni na velkou demonstraci do Berlína, která se uskuteční 5. září 2009. Více informací o ní najdete na webových stránkách <http://www.anti-atom-treck.de>. Setkání s německými kolegy předcházela informační stánek k problematice jaderného odpadu a úložiště na náměstí Přemysla Otakara II. v Českých Budějovicích, uspořádaný Jihočeskými matkami a Callou a věnovaný zejména nové jihočeské lokalitě – vojenskému újezdu Boletice.

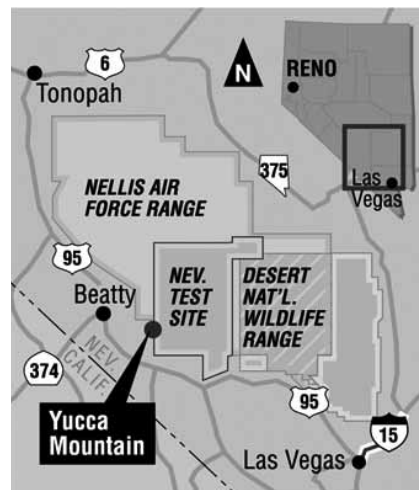
Edvard Sequens, Calla

Prezident Obama zmrazil výstavbu úložiště

Práce na výstavbě úložiště vyhořelého paliva pro americké jaderné elektrárny byly prakticky zastaveny poté, co v rozpočtu připraveném Obamovou administrativou nebyly vyčleněny prostředky na jejich financování. Spojené státy budou hledat novou strategii pro nakládání s jaderným odpadem.

Ve vyjádření amerického ministerstva energetiky k problematice vyhořelého paliva se uvádí: „Výdaje na program Yucca Mountain budou zredukovány na částku nezbytnou k poskytnutí informací požadovaných Jaderným regulačním úřadem (NRC). Bude třeba vytvořit novou strategii nakládání s jaderným odpadem.“ Žádost o souhlas s vybudováním úložiště v Yucca Mountain bude NRC dál formálně prověřovat, ale zastavení přísunu financí potvrzují předvolební výroky Baracka Obamy. Ten se během prezidentské kampaně vyjádřil, že úložiště v Yucca Mountain pro něj není přijatelným řešením problému. Nevadský senátor Harry Reid, který

byl v posledních letech čelní postavou odporu proti výstavbě úložiště v masívu Yucca Mountain, rozhodnutí Obamovy administrativy vřele přivítal: „Po dvaceti letech náročné práce přišel šťastný den pro obyvatele Nevady.“ Projekt Yucca Mountain je typickou ukázkou neúspěšného pokusu o prosazení úložiště jaderného odpadu silou, proti vůli dotčených obyvatel. O vybudování trvalého úložiště pro radioaktivní odpady rozhodlo schválení federálního zákona. Po předběžném prověření několika míst rozhodl Kongres o jediné variantě – nevadském masívu Yucca Mountain. Proti projektu se ovšem zvedla silná vlna odporu mezi obyvateli státu Nevada.

Mapa: Reno Gazette-Journal

Odpůrci projektu, kteří dlouhodobě poukazovali na technické a geologické nedostatky navrženého řešení, nyní dosáhli významného úspěchu.

Karel Polanecký
podle World Nuclear News z 27. 2. 2009

Německo zpřísňuje pravidla pro jaderný odpad

Ministerstvo životního prostředí Spolkové republiky Německo vydalo v červenci nová, přísnější pravidla pro podzemní ukládání jaderného odpadu, která nahradí 25 let starou vyhlášku.

Novým pravidlem je, že radioaktivní odpad bude muset být bezpečně uložen po dobu milionu let, během provozu úložiště lze tolerovat pouze úniky „malého, předem definovaného“ množství radioaktivních látek. Během výstavby a zkušebního provozu proběhne optimalizační proces a pravidelné bezpečnostní kontroly. Musí

být zaručeno, že do doby definitivního uzavření úložiště bude možno radioaktivní odpad vyjmout. Jedním z motivů k vydání nových pravidel jsou přetrvávající nejasnosti kolem řešení havarijního stavu podzemního skladu radioaktivních odpadů v dolnosaském Asse. V tomto skladu bylo v šedesátých a sedmdesátých

letech uloženo 120 000 barelů blíže neurčeného nízkého a středně aktivního odpadu. Místo pro uložení odpadu však bylo vybráno nevhodně, zhruba před dvaceti lety do něj začala pronikat podzemní voda. V současnosti do podzemních komor proudí 12 000 litrů vody denně.

Provozovatelé úložiště se pokoušejí vyztužit stropy podzemních komor narušené působením vody, aby zabránili jejich zhroucení a získali čas pro účinnou ochranu barelů. Ve hře jsou tři varianty řešení: vyzvednutí odpadu a jeho uložení na jiném místě, vybudování nových komor ve stejné lokalitě a zalití barelů betonem na jejich současném stanovišti. Třetí varianta je sice nejlevnější, ale Úřad pro radiační ochranu ji nedoporučuje. Vrstva betonu by totiž nemohla zabránit radioaktivní kontaminaci podzemní vody.

Vzhledem k tomu, že bývalý solný důl v Gorleben, navrhovaný pro vybudování trvalého úložiště, leží na území, které je geologicky příbuzné s Asse, přichází zpřísnění pravidel ve správnou chvíli.

Karel Polanecký podle ENDS Europe
a agentury Bloomberg

Protestů proti převozu kontejnerů s radioaktivním odpadem v oblasti Gorleben se účastní i stovky zemědělců se svou technikou.

Energetická politika? Zateplování především!

Při vaření patří na hrnec s vodou poklička. Jídlo se dřív uvaří, člověk zažene hlad a taky ušetří něco energie spotřebované při vaření. Nyní, zdá se, jsme konečně objevili podobný princip u domů: díky programu Zelená úsporám se budeme doma v zimě cítit lépe a ještě ušetříme peníze za drahý ruský plyn. Navíc podpora přichází v době ekonomické recese, přináší investice do stavebnictví a tím také vytváří potřebná pracovní místa.

Nezávislá studie, kterou zadalo Hnutí DUHA, spočetla, že vylepšování energetické efektivity našich budov může snížit jejich spotřebu až o 60 procent. K prakticky stejnému číslu dospěla i takzvaná Pačesova komise.

Množství energie využitě v budovách lze ovšem oproti průmyslu či dopravě snížit daleko efektivněji. Čtyři pětiny totiž připadají na vytápění a ohřev vody.

Zateplování je enormní příležitostí pro českou energetiku. Uhlí z rozšíření povrchových dolů na Mostecku za tzv. územní ekologické limity by zajišťovalo palivo pro výrobu 32 milionů gigajoulů elektřiny. Zateplování domů tak dodá pětadvacetkrát více energie než kontroverzní projekt, který by vyžadoval vystěhovat z domovů přes 2000 lidí a zbourat městečko Horní Jiřetín i sousední Černice. Současně je zateplování dobrou odpovědí na naši závislost na ruském plynu. Až 70 procent dovozu zemního plynu z Ruska lze ušetřit pomocí energetické efektivity domů. Pomalu každoroční evergreen Putinova licitování o cenu plynu by se tak mohl stát minulostí.

Zelená se úsporám dostatečně?

Rodiny většinou na prvotní investici nemají peníze. Proto musí s částí nákladů pomoci stát. Program Zelená úsporám pomůže 250 tisícům domácností a vytvoří 30 tisíc pracovních míst. Dobrý začátek. Jenže jsme stále na startovní pozici vedoucí k využití celého potenciálu úspor. Schválené peníze totiž pomohou pouze každé sedmnácté české domácnosti.

K pokračování programu Zelená úsporám je třeba

vytvořit speciální fond. Ten by rodinám pomohl dosáhnout na efektivní technologie grantovým programem ve výši 22 miliard korun ročně. Příjmy do fondu by byly tvořeny výnosy ze spotřeby fosilních paliv. Velcí znečišťovatelé musí platit za exhalace oxidu uhličitého: i přesto má ČEZ stále enormní profit z vysokých cen elektřiny.

Aukce emisních povolenek pro fosilní průmysl začnou po roce 2013. Počínaje tímto rokem by stát měl od elektroenergetických společností požadovat, aby všechny své povolenky nakupovaly v aukcích. Pak by vláda mohla investovat do zateplování a obdobných projektů okolo 20 miliard Kč ročně. Další část prostředků fondu může stát získat převedením z podílu dividend ČEZ. Prostřednictvím grantů na zateplení tak vláda pomůže rodinám alespoň částečně zmírnit náklady na drahou energii. Fackou do tváře rodinám je pak návrh poslanců ČSSD a ODS, kteří v červnu schválili plán dát ČEZ emisní povolenky zdarma. Rozhodnutí může

zvrátit ještě senát nebo Ústavní soud. Kdyby se tak nestalo, rodiny by přišly až o 70 miliard korun.

Zdravá kombinace

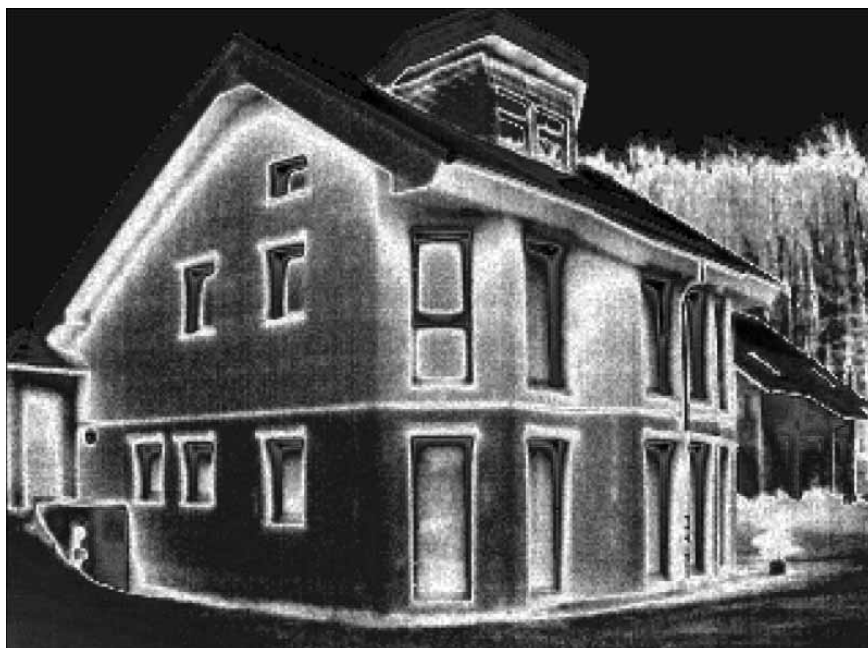
Obyvatelé zateplených domů ušetří přinejmenším tisíce korun ročně – a investice se zanedlouho vrátí. Izolace budov je bezkonkurenčně nejlevnější opatření, kterým v České republice můžeme přispět ke snížení exhalací skleníkových plynů. Navíc má zateplování „záporné náklady“: vydělá mnohem více, než kolik bude stát.

Velký potenciál energetické efektivity je nejen dobrou příležitostí, jak pomoci rodinám snížit účty za energii, ale především otočit kormidlo průmyslu směrem k moderní a dynamické společnosti. K dosažení tohoto cíle je však vedle úspor potřeba

Vyšší energetická účinnost domů zmenší rodinné účty za teplo a sníží exhalace skleníkových plynů.

sáhnout i k dalším opatřením – především k zákonu o každoročním snižování emisí a ekologické daňové reformě.

Martin Sedláček, Hnutí DUHA

Evropská komise odhaduje, že 40 % celkové spotřeby energie a stejný podíl emisí skleníkových plynů připadá na provoz budov.

foto: internet

Kdo potřebuje nové bloky v Temelíně?

Začátkem srpna odstartoval ČEZ výběrové řízení na dodavatele nových reaktorů pro Temelín. Podle představitelů ČEZ je toto rozhodnutí nejlepší variantou pro českou energetiku. Analýza – kterou ČEZ veřejnosti neukázal – prý vyhodnocovala všechny možnosti, od dovozu černého uhlí po neoptimističtější varianty rozvoje obnovitelných zdrojů. Nové bloky v elektrárně Temelín by navíc měly přispět ke snížení růstu závislosti na dovozech energií ze zahraničí, pomoci udržet energetickou bezpečnost státu i splnit závazky a cíle ochrany klimatu.

Níže vám nabízíme reakci na kvapně rozhodnutí, u kterého opět chyběla veřejná diskuze.

Česká republika rozhodně netrpí energetickou nouzí, ekvivalent produkce Temelína se ročně vyveze do zahraničí. Nové reaktory tedy nepotřebujeme. Jaderné elektrárny naši energetickou nezávislost naopak ohrožují. Po roce 2010 se „díky“ smlouvám ČEZ stane jedna třetina české elektřiny závislá na dodávkách ruského jaderného paliva. Nové reaktory navíc neznamenají snížení ceny elektřiny, ale pouze posílení dominantní pozice ČEZ na trhu.

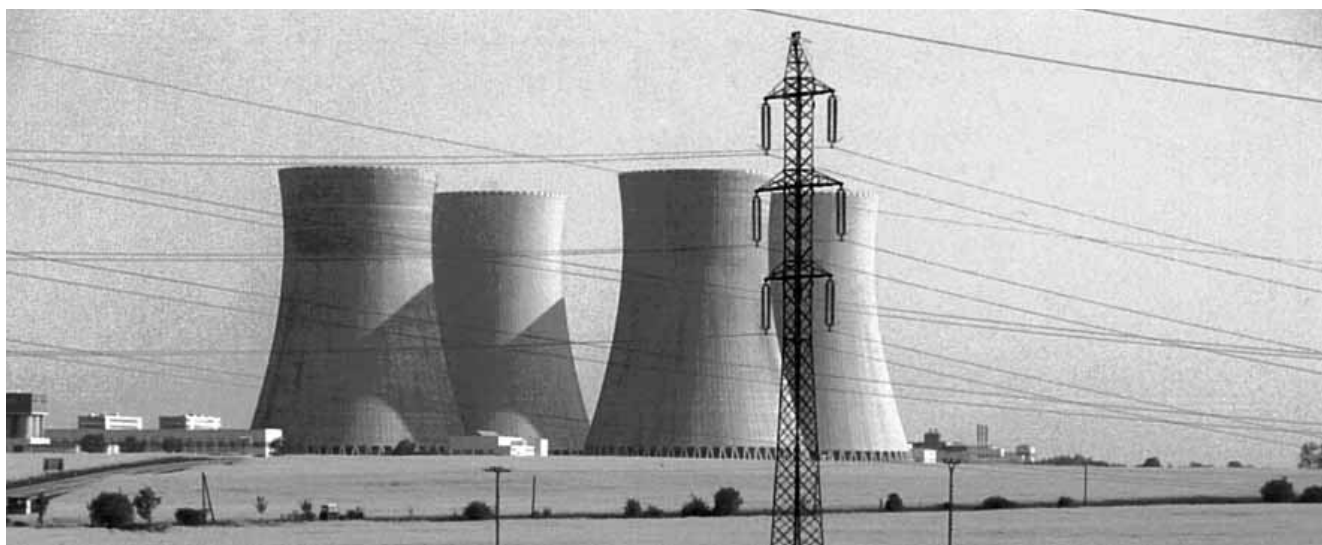
Ošidné je i tvrzení ČEZ, že nové reaktory třetí generace jsou levná a skvělá věc. První stavba elektrárny této řady, zahájená v roce 2005 ve Finsku, se jeví jako propadák: projekt nabral tříletý skluz, eviduje se přes dva tisíce chyb, rozpočet je překročen o více než dvě miliardy euro. Když byly letos tyto dva reaktory nabídnuty Kanadě za cenu v přepočtu 440 miliard korun, výběrové řízení raději zrušili. Špatná ekonomika atomových projektů je důvodem, proč se elektrárenské firmy nedokážou zříct

státních dotací. Největší subvencí je omezená odpovědnost za případné škody zakotvená v atomovém zákoně. Podle ní by ČEZ hradil jen velmi malou část případných škod způsobených jaderným reaktorem. Kdyby v Temelíně došlo k vážné havárii, všichni postižení dohromady by dostali jen osm miliard korun. Pro srovnání: Evropská agentura pro životní prostředí odhaduje velikost škod při těžké jaderné havárii na osmdesát miliard euro. Vláda by se měla bavit s ČEZ o nových reaktorech až poté, co bude platit plná finanční odpovědnost provozovatele za případné škody.

Energetická efektivnost dává nesrovnatelně větší možnosti než jaderná energetika: zvýšením energetické efektivity v průmyslu lze nahradit ekvivalent dnešního Temelína.

Místo atomu má smysl investovat do zvyšování energetické efektivity: český průmysl spotřebuje energie pomalu o polovinu více než ve vyspělé státy EU. Energetickou náročnost českého průmyslu lze už s dnešními technologiemi vylepšit o 23%. Podniky by pak při zachování současné výroby ušetřily ekvivalent produkce dvou temelínských reaktorů. Efektivnější výroba – na rozdíl od jaderných mastodontů – ušetří miliardy korun ročně a vylepší konkurenceschopnost domácího průmyslu. Sníží emise skleníkových plynů i závislost na Rusku. Mezinárodní energetická agentura (IEA) loni hledala technologie, které mohou účinně odvrátit globální změny klimatu. Odborníci v její studii pročetli, že už se současnými technologiemi je reálné do roku 2050 snížit emise oxidu uhličitého o 50%. Podle IEA budou prim hrát právě především energetická efektivnost a rozvoj obnovitelných zdrojů – z množství emisí, které je potřeba snížit, mohou pokrýt až z 57%. Jaderná energetika by zajistila pouhých dalších šest procent, pokud by se každý rok v letech 2005–2050 do provozu uvedlo 24–32 reaktorů, každý o výkonu 1000 MW. Fakt, že přitom například loni nebyl spuštěn ani jeden nový reaktor, napovídá, že i Česká republika by se namísto budování mamutích projektů, které prospějí pouze jediné firmě – ČEZ –, měla pustit cestou zvyšování energetické efektivity.

Martin Sedlák, Hnutí DUHA

S novými reaktory a s prodloužením životnosti stávajících jaderných reaktorů v Temelíně a Dukovanech může být celkové množství až 9000 tun vysoceradioaktivního odpadu. Kdo se o něj postará?

foto: archiv Hnutí DUHA

Fotografická výstava „Tváře uranu“

Jaderná energetika je často uváděna jako bezemisní technologie s minimálním dopadem na životní prostředí. Často se však opomíjí její nezbytná součást: těžba uranu. K výrobě jednoho kilogramu uranového koncentrátu je třeba zpracovat přibližně jednu tunu uranové rudy za použití značného množství chemických látek, jejichž pomocí se uran z rudy uvolňuje. Po chemickém louhování je více než 99% zpracovaného materiálu odkládáno na odkaliště.

Výstava „Tváře uranu“ přibližuje na fotografiích problematiku těžby uranu a dokumentuje dopady na životní prostředí a krajinu. V souboru fotografií jsou vzpomenu i političtí vězni odsouzení k otroctví nucených prací při těžbě uranu. Autorem výstavy je profesionální fotograf Václav Vašků, který ve spolupráci se sdružením Calla a organizací WISE zdokumentoval nejdůležitější místa těžby a zpracování uranu v České republice. Nebezpečí devastace krajiny

u nás trvá i dnes. Žádosti o geologické průzkumy radioaktivních nerostů byly nedávno projednány na několika lokalitách na Vysočině (Jamné, Polná, Brzkov) či v Podještědí (Plouznice, Osečná-Kotel). Právě v těchto místech můžete výstavu v nejbližších měsících najít. Bližší informace k problematice uranu na www.calla.cz/uran, ohledně putování výstavy či možnosti jejího zapůjčení mailujte hana.gabrielova@calla.cz.

Hana Gabrielová

foto: Hana Gabrielová

Petice

Zpravodaj, který právě držíte v rukou, obsahuje vloženou petici. Iniciativa sběru podpisů za změnu procesu vyhledávání hlubinného úložiště vysoceradioaktivních odpadů vychází z dubnové výzvy přijaté na výročním setkání zástupců lokalit v Božejovicích.

Cílem petice je získat co největší množství podpisů od občanů žijících v dotčených lokalitách. Petice je adresovaná státním institucím a politickým představitelům, kterým bude předána po volbách do poslanecké sněmovny. Petici doporučujeme umístit na frekventovaná místa: obecní úřady, obchody, kostely, knihovny, hospody. Vhodnou příležitostí pro sběr podpisů jsou také různé obecní slavnosti či jarmarky. Sebrané podpisové archy prosím zašlete na adresu uvedenou na petici.

Letáky o hlubinném úložišti

Připravili jsme pro vás nové letáky o problematice úložiště, podmínkách pro vyhledávání vhodné lokality, dopadech výstavby a provozu úložiště na zvolený region či příkladech demokratické podoby procesů ze zahraničí.

V případě, že budete mít zájem o zaslání tohoto letáku pro případnou distribuci ve vaší lokalitě, kontaktujte nás prosím na martin.sedlak@hnutiduha.cz. Obratem vám zašleme požadovaný počet kusů.

V elektronické podobě lze letáky nalézt na www.hnutiduha.cz/publikace/letak_ao_odpad_2009.pdf.

Radioaktivní odpad: kam s ním?

Česká jaderná společnost (ČJOS) a Terrestrial Support Unit (TSU) Calla s velkou péřivostí připravili tento proces vyhledávání hlubinného úložiště radioaktivních odpadů. Mnoho lidí se zajímá o to, jaké jsou podmínky pro vyhledávání hlubinného úložiště radioaktivních odpadů. Letáky si můžete zdarma stáhnout z našeho webu. Pokud byste chtěli získat více informací, kontaktujte nás na martin.sedlak@hnutiduha.cz nebo zavolejte na číslo 158 221 211.

Za obsah letáků není odpovídná žádná z uvedených organizací. Všechny údaje jsou pouze orientační a mohou se změnit. Všechny údaje jsou pouze orientační a mohou se změnit. Všechny údaje jsou pouze orientační a mohou se změnit.

Tiskovinu vydává: Hnutí DUHA, Bratislavská 31, 602 00 Brno, IČO: 155 47 779, tel.: 545 214 431, e-mail: martin.sedlak@hnutiduha.cz

Vydáno ve spolupráci se sdružením Calla, P. O. Box 223, 370 04 České Budějovice, tel.: 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz

Redakce: Edvard Sequens, Karel Polanecký, Martin Sedlák; **Grafická úprava a sazba:** Radim Šašínska, www.larvagrafik.com

Tisk: A+A Tisk Brno, aatisk@volny.cz, tel.: 532 182 211; **Evidováno:** Ministerstvo kultury ČR, reg. č. MK ČR E 12289;

Vyšlo: 10. 9. 2009 nákladem 2100 ks; **Bližší informace na adresách:** www.calla.cz a www.hnutiduha.cz